

СЪЮЗ НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЦЕНТРАЛЕН СЪВЕТ

1000 София, ул. "Пиротска" № 7

тел./факс: 0359-2987-83-90

e-mail: sub@sub.bg

Упр. № 1/4.01.23г.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Бх. № ..... 5 КВ .....
Дата ..... 06.01.23г. ....

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

НА СЪЮЗА НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ
ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО №18/2022

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд на Република България от 15.11.2022 г. на Съюза на юристите в България е отправена покана да даде писмено становище по конституционно дело № 18/2022 г.,

Актуалното искане на Министерския съвет, допуснато за разглеждане по същество, е установяване на противоконституционност на чл. 145, ал. 1, т. 3 в частта относно думите „и действия“, „ и „ревизиите“ и т.6 от ЗСВ, в частта относно думите „или друго законно нарушение“.

В основата на искането е спорът относно компетентността на прокуратурата, регламентирана в КРБ и ЗСВ.

Според чл. 126, ал. 2 КРБ, главният прокурор осъществява надзор за законност и методическо ръководство върху дейността на всички прокурори. Разпоредбата несъмнено сочи, че конституционните правомощия на главния прокурор имат за пряк и непосредствен обект само дейността на прокурорите, но не и върху дейността на други органи. От тази гледна точка, конституционната функция на главния прокурор, по естеството си съставлява вътрешен, надзор за законност в системата на прокуратурата, подобно на надзорната функция на ВКС (чл. 124 КРБ) и ВАС (чл. 125 КРБ), спрямо съдилищата.

Съгласно чл. 127 КРБ, прокуратурата следи за спазване на законността чрез конституционните правомощия, посочени в т. 1 - 6 на същата разпоредба.

По своя характер и съдържание тези правомощия могат да се обособят в три основни функции както следва:

I. Обвинителна функция чрез следните правомощия: 1. извършване на разследване; 2. Привличане към отговорност на лицата, които са извършили престъпление; 3. Поддържане на обвинението пред съда по НОХ дела.

II. Контролна функция 1. Процесуално ръководство върху разследването; 2. Надзор за законност при провеждане на разследването; 3. Надзор при изпълнение на наказателните и други принудителни мерки.

III. Превантивна функция: 1. Предприемане на действия за отменяване на незаконосъобразни актове; 2. Участие в разглеждането на граждански и административни дела, ако това е предвидено по закон.

От изложеното дотук се вижда, че според Конституцията правомощията на прокуратурата са концентрирани и насочени преди всичко в подпомагане осъществяването на наказателното правораздаване чрез качествено разследване и законосъобразен обвинителен акт. С други думи, като основна за прокуратурата се явява обвинителната функция. Логична последица от упражняване на тази функция се явяват правомощията включени в контролната функция. До тук става въпрос за приложение и контрол върху приложението на наказателни норми от материалното и процесуалното право.

Извън наказателната материя на прокуратурата са предоставени две правомощия, които се упражняват само когато това е предвидено в закон – предприемане действия за отмяна на незаконосъобразни актове и участие в разглеждането на административните и граждански дела.

Никъде в правомощията на прокуратурата, регламентирани в чл. 127 КРБ не се сочи възможност за упражняване на т.н. „общ надзор“ по Конституцията на НРБ от 1971 г. И това е съществената отлика в компетентността на прокуратурата по предходната и настоящата конституция. Ако направим анализ на компетентността на прокуратурата по ЗСВ ще констатираме следното:

Съгласно чл. 136, ал. 6 ЗСВ с известни незначителни допълнения, с пояснителен характер се възпроизвежда разпоредбата на чл. 126, ал. 2 КРБ.

В чл. 138, т. 1-10 ЗСВ се детайлизират организационните, ръководните, контролните и процесуалните правомощия на главния прокурор по нормата на чл. 126, ал. 2 КРБ.

На тази основа са наложителни две бележки: Първата е че взаимодействието на прокуратурата с други органи и то само с отношение към борбата с престъпността се осъществява от главния прокурор на централно ниво и то само по две линии: а) чрез създаване на специализирани междуведомствени звена за разследване под професионалното ръководство на прокурор (чл. 138, т. 8 ЗСВ); б) чрез издаване на съвместни инструкции относно реда и показателите за

информация, както и за други дейности във връзка с борбата с престъпността съвместно с министъра на вътрешните работи, министъра на финансите, министъра на отбраната (чл. 138, т.9. ЗСВ).

От това следва, че нито КРБ, нито ЗСВ възлагат друга съвместна дейност на прокуратурата, вкл. и контролна с други ведомства, освен тези свързани с разследването.

Втората бележка произтича от съдържанието на чл. 138а, ал. 2 ЗСВ. Съгласно тази разпоредба „по искане на НС или по своя инициатива главният прокурор внася в НС и други доклади за дейността на прокуратурата, по приложението на закона, противодействието на престъпността и реализиране на наказателната политика. Съдържанието на докладите, изготвени от прокуратурата и внесени в НС сочи категорично на дейност, свързана с противодействието на престъпността и реализацията на наказателната политика. Този аргумент е страничен (косвен), но напълно достатъчен да се направи изводът, че същността основна дейност на прокуратурата е приложението на норми от наказателното материално и процесуално право и то срещу виновни физически лица и не съставлява въобще правоприложение извън сферата на наказателното законодателство.

В чл. 145, ал 1, т. 3 ЗСВ, правомощията на прокуратурата по чл. 127, т. 5 КРБ е допълнено с изреча „и действия“ както и „и ревизии“.

Тези допълнителни правомощия не са предвидени в основния закон.

Аналогично е положени при разпоредбата на чл. 135, ал. 1, т.6 ЗСВ относно добавения израз „или други закононарушения“.

Когато се касае за компетентност на съответните органи тя трябва да бъде ясна и несъмнено регламентирана, за да се осигури законосъобразното ѝ упражняване.

Конституционно установените органи имат конституционно определена компетентност, която не може да се променя без изменение на Конституцията.

Компетентността съдържа функциите и правомощията на съответните органи и индивидуализира всеки орган в съответната система. Валидното упражняване на правомощията задължително предполага надлежно предоставена компетентност. Липсата на съответната компетентност води до нищожност на постановения акт.

В случая, с посочените допълнения обикновеният законодател е допълнил правомощията на прокуратурата над тези, установени от Конституцията, което ги прави противоконституционни.

По изложените съображения искането на Министерския съвет допуснато за разглеждане по същество е основателно и следва да бъде уважено.

ПРЕДСЕДАТЕЛ

